

ЩОДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ

Гаєвая Олександра Валентинівна

к.ю.н., доцент

Перевалова Людмила Вікторівна

к.ф.н., доцент

Гаряєва Ганна Михайлівна

доцент

Харківський Політехнічний Університет

«ХП»

м. Харків, Україна

Анотація: В статті розглянуто деякі проблеми, з якими стикається молодь України, Росії і Польщі. Згадуються вчені, які внесли вагомий внесок при висвітленні питань, які зустрічаються на шляху молоді особи. Зроблено акцент на вдалих напрацюваннях щодо проблем молоді в країнах Європейського союзу, які можна взяти за основу при створенні пільгових законів в нашій країні.

Ключові слова: особистість, молодь, працевлаштування, підліток, умови праці, норми права.

Проблему особистості, а саме молоді, в різних ракурсах досліджує значна кількість зарубіжних та українських науковців. Зокрема, це: В. Г. Афанасьєв, А. Бандура, Г. Беккер, П. Бурдєс, А.О. Вольська, Дж. Кейнс, П.О.Нікіфоров, А. Оукен, І. Орловська, та ін. Серед публікацій слід виділити праці таких вчених, як Л. Горошко, В. Покрищук, які провели аналіз проблем молоді, на підставі чого вивели критерії комплексної розробки системи мотиваційної поведінки молоді на ринку праці. Крім цього, вивченням проблеми самореалізації молоді

та переходу від навчання до роботи висвітлено у роботах Е Лібанової, Л. Лісогор, І. Марченко та ін.

Метою цього дослідження є аналіз деяких проблем молодшої особистості в сьогоденні, та надання пропозицій щодо їх подолання серед молоді в Україні.

Порівнюючи працю молоді в Україні, Росії та Польщі, перше, що можна зобачити при читанні статей трьох кодексів, те, що поляки завжди наполягають, щоб підліток, починаючи працювати з 16 років, вже закінчив гімназію. А потім, навіть працюючи, продовжував вчитися теж, як мінімум до 18 років [1]. Вони теж мають випадки «винятків», але на то є спеціальні додаткові Постанови Кабінету Міністрів країни.

Якщо взяти для аналізу статтю 190 Кодексу Законів про Працю (КЗпП) України[2], «Роботи, на яких забороняється застосування праці осіб молодше вісімнадцяти років», то ми з'ясуємо, що робота підлітків забороняється на роботах з шкідливими, або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах. Забороняється також залучати осіб молодше 18 років до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми. Кодекс України про працю вже дуже «в віку». Досі діє з 1971р. Польський кодекс праці теж не «молодий», але набагато більше перероблений, і доповнений, ніж український. Він теж є діючим і сьогодні, хоча був прийнятий у 1974 році. І останні поправки були внесені у 2019 році. Росіяни переробили свій кодекс після розпаду Радянського Союзу у 2001р., і доповнили статтю про працю молоді додатковими, більш сучасними «вимогами часу», а саме: роботи, виконання яких може завдати шкоди здоров'ю й моральному розвитку (гральний бізнес, робота в нічних кабаре і клубах, виробництво, перевезення і торгівля спиртними напоями, тютюновими виробами, наркотичними або іншими токсичними препаратами)[3].

І Український трудовий кодекс, і Російський, і Польський, збігаються в частині в забороні підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує для встановлених осіб граничні норми, про які мова йде вже в додаткових погодженнях, які затверджують міністерства Охорони Здоров'я вище

перелічених країн, разом з Державними Комітетами по нагляду за охороною праці. Якщо порівняти норми права по трьох країнах, виходячи з трудових кодексів України, Польщі і Росії, то можна знайти багато спільного. Сформульовані вони по-різному, але одна з них, наприклад, збігається в своїй назві - «Переміщення вантажу на візках або в контейнерах з доданими зусиллями: Тому порівнюємо:

- юнаки Росії 14 років – 12 кг, українські юнаки – 10, польські – 8;
- дівчата 14 років : Росія – 4 кг., Україна-5, Польща-5кг.

Вік 15 років для хлопців: Росія – 15 кг., Україна – 12, Польща – 10;
Дівчата 15 років – Росія 5, Україна – 6, Польща – 8.

Вік 16 років для хлопців: Росія - 20 кг., Україна –14, Польща -12;

Дівчата – Росія -7кг., Україна – 8, Польща – 10.

І 17 років, хлопці: Росія – 24 кг., Україна – 16, Польща – 20;

Дівчата – Росія - 8кг.,Україна – 12, Польща - 14 .

Цікаве порівняння : і спільного багато, і в кожному віці відчувається різниця. Як серед хлопців, так і серед дівчат. Особливо, це відчутно, у віці 17 років. Якісь великі навантаження, як на хлопців, так і на дівчат. Як на наш погляд, здається, що той, хто приймає такі норми для підлітків, не дуже добре розуміє природу цього віку, і те, що організм ще знаходиться в стадії формування до 25 років. І ці навантаження, завеликі, нехай і не дуже тривалі.

Але в кодексах, постановах сусідніх держав є і інші напрацювання, на які може спиратися Уряд, наприклад, нашої країни, коли буде розробляти Новий трудовий кодекс країни. Слід зауважити, що польський Трудовий кодекс захищає інтереси не тільки польських працівників, а й усіх людей, які легально працюють у Польщі.

В Польщі близько двох мільйонів осіб молодше 26 років сьогодні звільнені від сплати прибуткового податку. Такий захід, за словами його ініціаторів, має сприяти збільшенню зайнятості місцевої молоді, а також, якщо не припинити, то принаймні значно скоротити нелегальне працевлаштування серед поляків. Втім, як вважають польські економісти, ослаблення податкового законодавства

для молоді адресовано в тому числі і мігрантам з України, хоча Варшава і не говорить про це відкрито. Звільнення від податку має допомогти збільшенню зайнятості молоді та скоротити нелегальне працевлаштування.

Ще один привілей для підлітків Польщі: з 1 липня 2019 року кожна родина отримує на кожну дитину до виповнення їй 18 років 500 злотих, не дивлячись на виплати «на народження» дитини. Це – окрема категорія.

В Росії, і в Україні, теж є категорії сімей, які отримують від держави додаткові виплати на дітей до 16 років. А інколи, доки дитина не закінчить навчатися. Але ці всі виплати стосуються категорії - «малозабезпечені сім'ї». І це зовсім інша справа, тому що визначення, що таке «малозабезпечена сім'я», виглядає так: малозабезпечена сім'я - сім'я (неповна сім'я), що має середньодушовий дохід сім'ї нижче півтора разового розміру величини прожиткового мінімуму в розрахунку на душу населення, встановленого за останній квартал, за який визначено зазначена величина прожиткового мінімуму. Визначення виглядає досить сумно. Тому виплата «польська», незалежно від кількості прибутку Родини, викликає повагу до Уряду країни.

Взагалі, існує програма Європейського Союзу «Гарантії молоді "[4]-, яка впроваджується з початку 2014 року для боротьби з безробіттям серед молоді, націлена на людей віком до 25 років

- не в галузі освіти чи навчання. Нею можуть користуватися люди: - у віці 15-17 років, які закінчили школу;
- у віці 18-24 років, особи, які не працевлаштовані, навчаються та не забезпечують подальшого навчання, включаючи людей, які потребують спеціальної підтримки;
- у віці 18-25 років, особи, зареєстровані як безробітні, включаючи студентів поза школою та «вечірників»;
- випускники шкіл та університетів, які залишились безробітними протягом 48 місяців після закінчення освіти, та безробітними у віці 18-29 років у сфері підтримки підприємництва.

Гарантії цієї програми дають якісну пропозицію роботи, подальшу освіту, стажування чи стажування протягом чотирьох місяців після закінчення формальної освіти або втрати роботи.

Одним з найважливіших джерел фінансування ЄС для підтримки реалізації програм гарантування молоді є «Ініціатива зайнятості молоді»[5], розпочата в 2013 році. Ініціатива спрямована на регіони, де рівень безробіття людей віком від 15 до 24 років перевищує 25%. Її мета - створення або реалізація програм гарантування молоді. Відповідно до нього на 2014-2020 роки планується підтримка (стосовно всіх країн-членів ЄС) на рівні 8,4 млрд євро. Наразі 20 держав-членів мають право на цю підтримку, включаючи Польщу.

Підводячи підсумок роздумів про працю молоді до 18 років, і трохи далі (25-29), хочеться побажати Парламенту і Уряду нашої країни більше «вкладати» в молодь своєї держави для її розвитку і ведення здорового образу життя, для того, щоб молодь залишалася в країні, а не виїжджала шукати найкращої долі в держави, де дбають про тебе набагато ліпше, навіть, якщо ти іноземець.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Kodeks Pracy od dnia 26czerwca 1974r., Nr 24 poz. 141U S TAWAz // Kancelaria Sejmus. - 1/17225.09.2019 - Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, 1043, 1495 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19740240141/U/D19740141Lj.pdf>.
2. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10. 12. 1971р., № 322-УШ // Відом. Верхов. Ради України. – 1971. – Додаток до № 50. – Ст. 375.
3. Трудовой кодекс Российской Федерации от 30.12.2001, N 197-ФЗ // Государственная Дума 21 декабря 2001 года. – Одобрен Советом Федерации 26 декабря 2001 года: 30 декабря 2001 года N 197-ФЗ / (ред. от 16.12.2019) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34683/.

4. The Youth Guarantee. Retrieved from <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=en>.

5. Перехід на ринок праці молоді України / Елла Лібанова, Олександр Цимбал, Лариса Лісогор, Ірина Марченко и Олег Ярош, Міжнародне бюро праці, Програма молодіжної зайнятості, Департамент політики зайнятості. -Женева: МОП, 2014 (Work4Youth publication series; No. 11, ISSN: 2309-6780 ; 2309-6799 (web pdf)).